

Universiteit Leiden

Rechtsgeleerdheid
Afdeling Economie
Afdeling Sociaal Recht

Levenslooparrangementen,
maatschappelijke participatie en
economische consequenties

Maroesjka Versantvoort

Onderzoeksprogramma

Hervorming Sociale Zekerheid

stichting instituut gak

Achterliggende vraag

- Op welke wijze kan levensloopbeleid zodanig vorm gegeven worden dat dit:
  - Aansluit bij de maatschappelijke trends van vergrijzing, individualisering en internationalisering;
  - Verstoringen in huidige 'incentives' in de sociale zekerheid om te participeren vermindert en bijdraagt aan productiviteitsgroei.

Deelonderzoek 1

- (Maatschappelijk) nut loopbaanonderbrekingen
  - Wat zijn de lange termijn effecten van loopbaanonderbrekingen voor werknemers, werkgevers en maatschappij?
    - Verschillende soorten effecten
    - Gevolgen voor verschillende actoren
    - Gevolgen van verschillende vormen van lbo
    - Invloed duur, periode, intensiteit, organisatorische omgeving, mate van institutionalisering

Aanpak deelonderzoek 1

(Maatschappelijk) nut loopbaanonderbrekingen

- Literatuuronderzoek (breed)
- Paneldata analyse (focus op productiviteit, invloed type loopbaanonderbreking – vervangende tijdsbesteding)
  - Differences-in-differences
- Multi-level analyse

Data: EBB, SEP, IPO/LES/LIS, MTUS

Deelonderzoek 2

- Relatie levenslooparrangementen - variaties in levenslopen in internationaal en historisch perspectief
  - Internationaal vergelijkend onderzoek naar de effecten van levenslooparrangementen op transitionele arbeidsmarkt gedurende de levensloop van mensen
  - 2 typen transitities

Onderzoeksvragen DO2

---

1. Ontwikkeling indicatoren voor levenslooparrangementen (Ila)
2. Invloed Ila op transities van en naar betaalde arbeid
3. Verschillen in leeftijdsgroepen, perioden en cohorten in gevoeligheid voor Ila; verschillen tussen landen

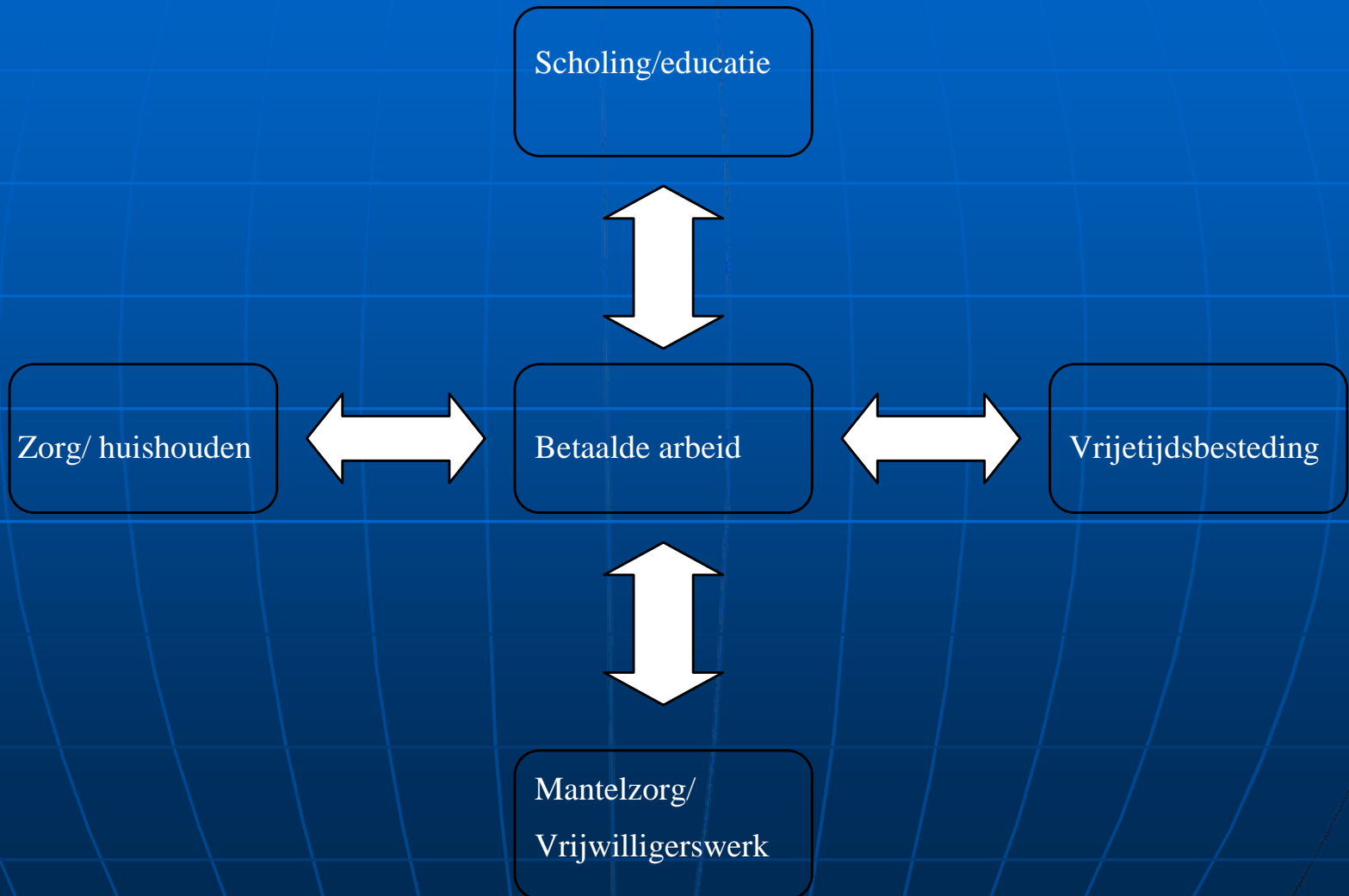
Levenslooparrangementen

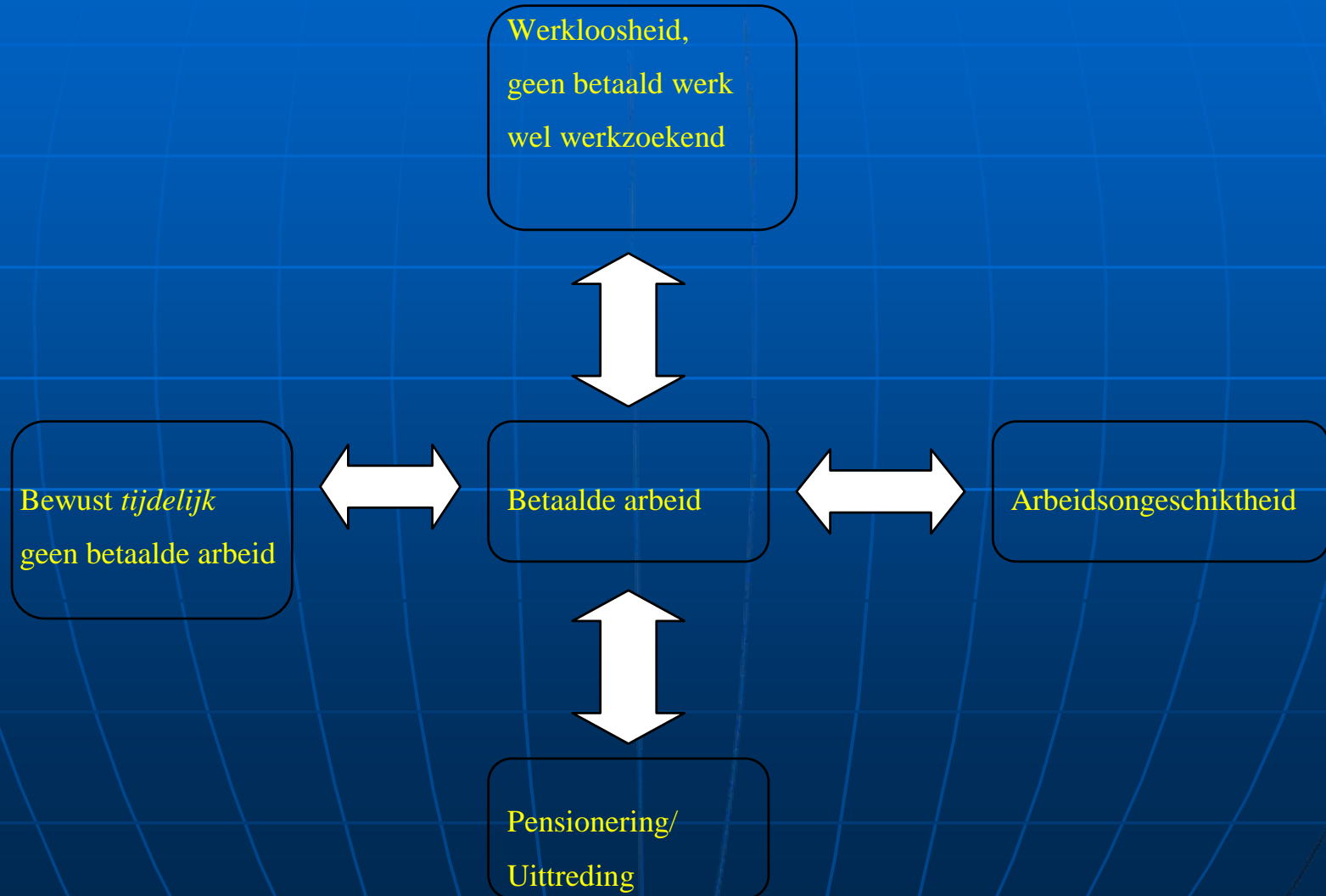
Werkdefinitie:

Institutionele arrangementen die condities scheppen om transitie op de transitionele arbeidsmarkt van betaalde arbeid naar andere vormen van maatschappelijke participatie en andere arbeidssituaties én vice versa mogelijk te maken gedurende de levensloop van mensen.

Transities type I

Transities type II

Samenhang deelonderzoeken

Deelonderzoek 1

Transitie $X \rightarrow Y$

Effecten

Deelonderzoek 2

Levenslooparrangementen

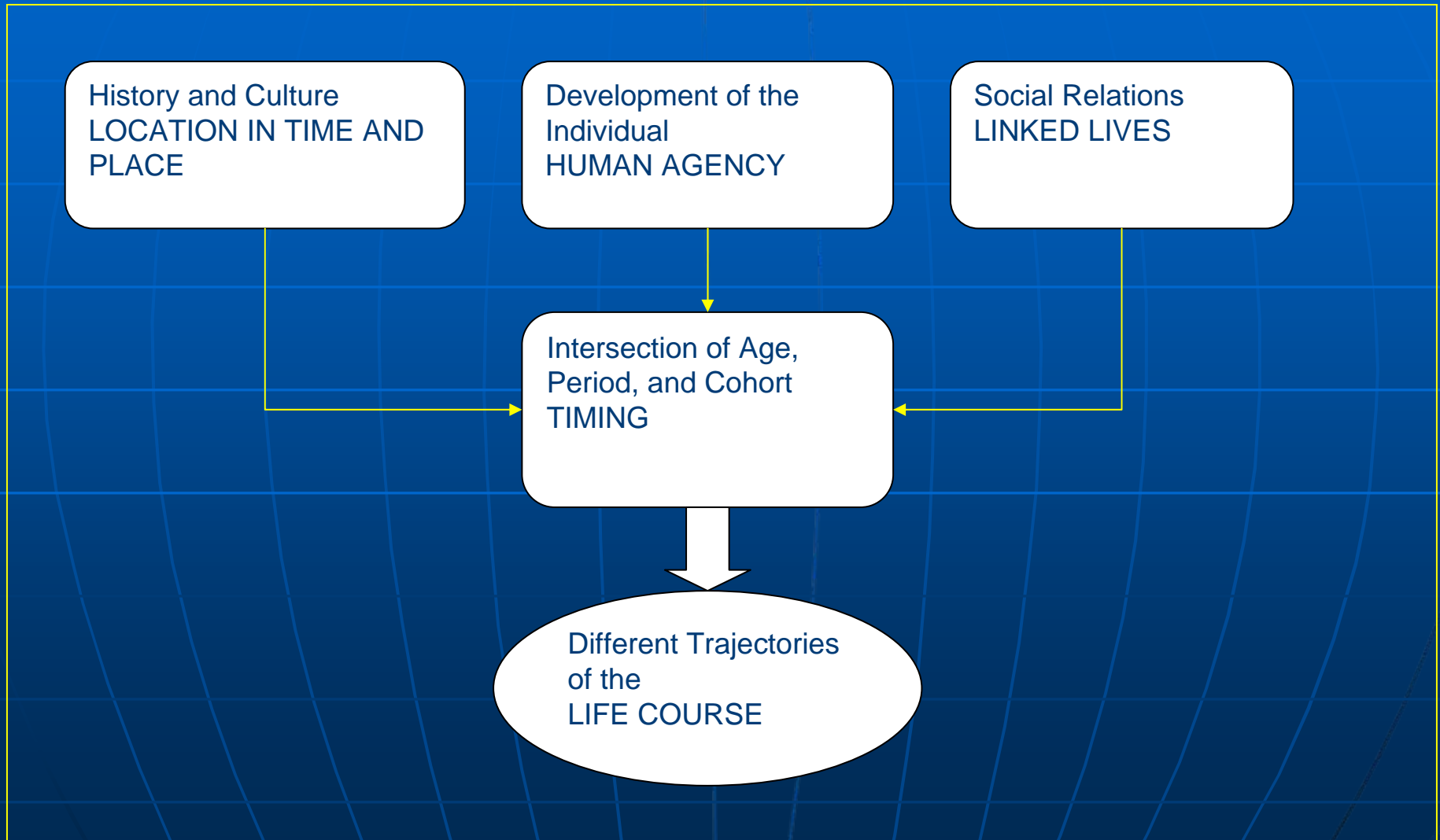
Transitie $X \rightarrow Y$

Transitie $Y \rightarrow X$

X : betaalde arbeid

Y : andere vormen maatsch. Participatie en arbeidssituaties

Conceptualising levensloop (Aanp. Giele & Elder, 1998)

Relatie kader en deelonderzoeken

- DO1 → Analyse padafhankelijkheid (linked lives)
- DO2 → Meer aandacht voor omgeving, internationaal en historisch (location in time and place) en synthese (timing/APC)

Aanpak DO2

- Literatuuronderzoek (oz vraag 1)
- Kwantitatieve analyses (oz vraag 2,3)
  - Multi-level
  - APC

Eerste resultaten D01

- Literatuuroverzicht te verwachten effecten van uitbreiding rechten ouderschapsverlof voor participatie en inkomen vrouwen
  - Inkomen -
  - Baankansen → afhankelijk van type welvaartstaat, duur, financiering, rechten partner
  - Doorgroeimogelijkheden -
    - Afwentelingseffecten

Consequenties voor vervolg DO1

- Aandachtspunten en lacunes:
  - Nauwelijks aandacht voor gevolgen productiviteit
  - Weinig aandacht voor gevolgen werkgever
  - Weinig aandacht voor invloed vervangende tijdsbesteding (i.e. andere vormen van maatschappelijke participatie)
  - Beperkte brede internationale vergelijking

Consequenties voor vervolg DO1

- Relevante factoren
  - Afwentelingsmechanismen
  - Invloed welvaartstaat in brede zin
  - ...

Huidig onderzoek DO2

- Kwantitatieve analyse MTUS data
- Doelen:
  - Inzichtelijk maken van variaties in maatschappelijke participatie over de levensloop
  - Inzichtelijk maken van APC effecten en verschillen tussen landen/ welvaartstaten daarin
  - Inzichtelijk maken van invloed welvaartstaat (en daarbinnen mogelijk Ila) en variatie in de tijd
  - Inzichtelijk maken afhankelijkheid Δ vormen maatschappelijke participatie in de tijd

Opgenomen landen en jaren

LAND:	Periode1 1961-69	Periode2 1970-75	Periode3 1976-84	Periode4 1985-89	Periode5 1990-94	Periode6 1995-99	Periode7 2000-04
Canada		x	x	x	x	x	
Denemarken	x			x			
Frankrijk	x	x				x	
Nederland		x	x	x	x	x	x
Noorwegen		x	x		x		x
VK	x	x	x	x		x	x
VS	x	x		x	x	x	x
Italië			x	x			
Duitsland	x				x		
Oostenrijk					x		
Zuid-Afrika							x
Slovenië							x
Bulgarije				x			
Finland		x		x		x	x
Hongarije	x		x				
Polen	x						
België	x						
Tsjechië	x						
Joegoslavië	x						
Australië		x					
Israël					x		

Methodologie

- Multi level / APC analyse (vgl. Yang Yang & Land, 2006, 2007) (doelst. 1,2,3)

$$BETARB_{ijk} = \beta_{ojk} + \beta_1 AGE_{ijk} + \beta_2 AGE_{ijk}^2 + \beta_3 GENDER_{ijk} + \beta_4 KIDS_{ijk} + \beta_5 WFSTATE_{ijk} + \beta_6 WPARTN_{ijk} + e_{ijk}$$

$$\beta_{ojk} = \gamma_0 + u_{0j} + v_{ok}$$

$$BETARB_{ijk} = \gamma_0 + \beta_1 AGE_{ijk} + \beta_2 AGE_{ijk}^2 + \beta_3 GENDER_{ijk} + \beta_4 KIDS_{ijk} + \beta_5 WFSTATE_{ijk} + \beta_6 WPARTN_{ijk} + u_{ij} + v_{ok} + e_{ijk}$$

Methodologie

- Tijdreeksanalyse (doelst. 4)
  - geen paneldata, daarom geaggreerde MTUS data op niveau van cohort, geslacht, land

Onderzoek vanaf 10-07

■ DO1

- afronding lit.onderzoek
- Paneldata-analyse

■ DO2

- Ontwikkeling indicatoren IIa
- Kwantitatieve analyses

**Voor meer informatie over
onderzoeksprogramma**

Hervorming Sociale

Zekerheid

www.law.leidenuniv.nl/org/fisceco